

У міжнародному плані Італія також є членом „сімки”, ООН, ЄС, ОБСЄ та багатьох інших європейських і світових організацій. Після подій 1989-1991 рр. вона була однією з перших великих країн світу, надала найрізноманітнішу підтримку країнам Східної Європи, які звільнилися від комуністичного тоталітаризму.

Висновки. Сучасна італійська геополітика має солідне підґрунття у працях відомих італійських філософів античного часу та Середньовіччя. Власне італійська геополітика сформувалась вже в XX ст. і її найвагомішими напрямками були і залишаються європейський континенталізм, геоекономіка. Сфера геополітичних інтересів Італії лежить в басейні Середземномор'я (Балкани, Пн. Африка, Бл. Схід) та Цн. Європі.

Останнім часом на фоні зростання протиріччя між Північчю та Півднем Італія намагається активно вирішити і європейські і світові проблеми в руслі національних інтересів.

1. Кальвокоресси П. Мировая политика 1945-2000: В 2-х кн. Кн. 1/ Пер. с англ. – М.: Международные отношения. – К.: 2003. – с. 312-315. 2. Колосов В.А., Мироненко Н.С., Геополитика и политическая география: Учебник для вузов, обуч. по географ. спец.– 2-е изд., испр., доп.-7, - М.: Аспект Пресс. – 2005. – 478 с.: рис. 3. Політична географія та геополітика: Навч. посібник / Б.П.Яценко, В.І. Стафійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред. Б.П. Яценка. – К.:Либідь, 2007. – с.174 4. Політологія: терміни, поняття, персоналії, схеми, таблиці. Навчальний словник-довідник для студентів. Уклали: В.М. Піча, Н.М. Хома. Наукова редакція – В.М. Пічі. К.: „Каравелла”, Львів: „Новий Світ – 2000”. – с. 139-141. 5. Себайн Джордж Г., Торсон Томас Л. Історія політичної думки/ Пер. з англ. – К.: Основи, 1997. – с. 769-808. 6. Эвола Юлиус. Языческий империализм. М., 1994. 7. Scritti editi ed inediti, v. 1—101, Imola, 1906—61; в русском переводе — Избранные мысли, М., 1905.

УДК 911.3

Клименко С. Ю., студ. 4 курсу.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ У ФОРМУВАННІ ГЕОСТРАТЕГІЧНИХ ВЕКТОРІВ СОЮЗУ НАЦІЙ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

В даному дослідженні показано домінуючий вплив цивілізаційного чинника на формування геополітичних векторів Союзу націй Південної Америки

This article has been shown to the dominant effect of the civilization aspect to the geopolitical sphere to be within the competence at the Union of the South American Nations

Сучасний етап розвитку суспільства визначається активізацією глобалізаційних процесів та їх втіленням у міжнаціональний блоках та альянсах, зокрема на регіональному рівні. Латинська Америка, що втягнута до такої глобальної системи, демонструє поглиблення регіональної інтеграції, тим самим викликаючи певні зміни та диспропорції у геополітичному становищі «американського світу».

Актуальність дослідження Тема даної роботи є дуже актуальною, оскільки утворення нового геополітичного організму для Латинської Америки, такого як Союзу націй Південної Америки -- *Unión de Naciones Suramericanas* (UNASUR -- УНАСУР), викликає зміни у орієнтації геостратегічних векторів самих країн в рамках новоствореного альянсу. І

оскільки значимість цивілізаційного аспекту цих взаємовпливів обумовлюється в самій назві блоку. Розгляд даного питання саме під таким кутом є науково обґрунтованим.

Мета роботи Проаналізувати вплив цивілізаційного аспекту на формування геостратегічних векторів Союзу націй Південної Америки.

Постановка проблеми Основним завданням даної статті є дослідити роль цивілізаційного чинника у формуванні географії зовнішніх векторів співпраці альянсу. Який у працях європейських та американських геополітиків розглядається, як першопричина глибокої інтеграції у даному регіоні.

Серед першоджерел варто відмітити наступні фундаментальні праці, в яких визначається Латинська Америка, як власне інтеграційне середовище. З.Бжезинський досліджував вплив США на Латиноамериканське інтеграційне середовище у багатьох аспектах, зокрема цивілізаційна складова розглянута, як його фундаментальна основа [1,с.28-42]. Крім того, латиноамериканське інтеграційне середовище розглянуто з точки зору перспективного розвитку у монографії М.Тетчер. У своїй праці вона зазначає, що військовий потенціал держави прямопропорційно впливає на формування геостратегічних векторів держави. Але власне Латинська Америка, маючи «національну однорідність», може стати впливовим елементом у світі навіть при наявному рівні розвитку військового комплексу [5]. Серед вторинних джерел варто відмітити роботу Колосова В.А., Мироненка М.С., в якій відзначено, що саме «культурно-психологічний» аспект є одним з головних при формуванні геополітичного середовища [2, с.87-125]. Також у праці Яценка Б.П., Стафійчука В.І. та Брайчевського Ю.С. проаналізовано характер міжнародних відносин та геополітичного положення Північної та Південної Америки [4,с.221-233].

Союз націй Південної Америки для даного дослідження набуває значення, як об'єкта (територія, в рамках інтеграційного блоку) так і суб'єкта (латиноамериканська цивілізація на найвищому ієрархічному щаблі). Тому можна говорити, що сама геополітика альянсу стикається з «суб'єктивно - об'єктивним» організмом.

Виходячи з позиції, що угоду про створення даного альянсу було підписано 23 березня 2008року, ґрунтовних праць стосовно його геополітичних векторів ще не існує. Але сама тема взаємовпливу цивілізаційного та геополітичного середовища в рамках одного об'єкту є доволі вивченою [7].

Варто відмітити, що латиноамериканський регіон, як інтеграційне середовище, визначається по-перше самим народом, що його населяє, а по-друге, рівнем утягнутості його до загальної регіональної ідеї в рамках однієї цивілізації. Власне така єдність латиноамериканської цивілізації, описана С.Хантінгтоном, і формує підґрунтя для розвитку інтеграційних процесів у ній [рис.1].

Дана картосхема демонструє, що цивілізація Латинської Америки при такій багатовекторній зовнішній орієнтації окремих країн постійно формує різні блоки, митні союзи тощо.

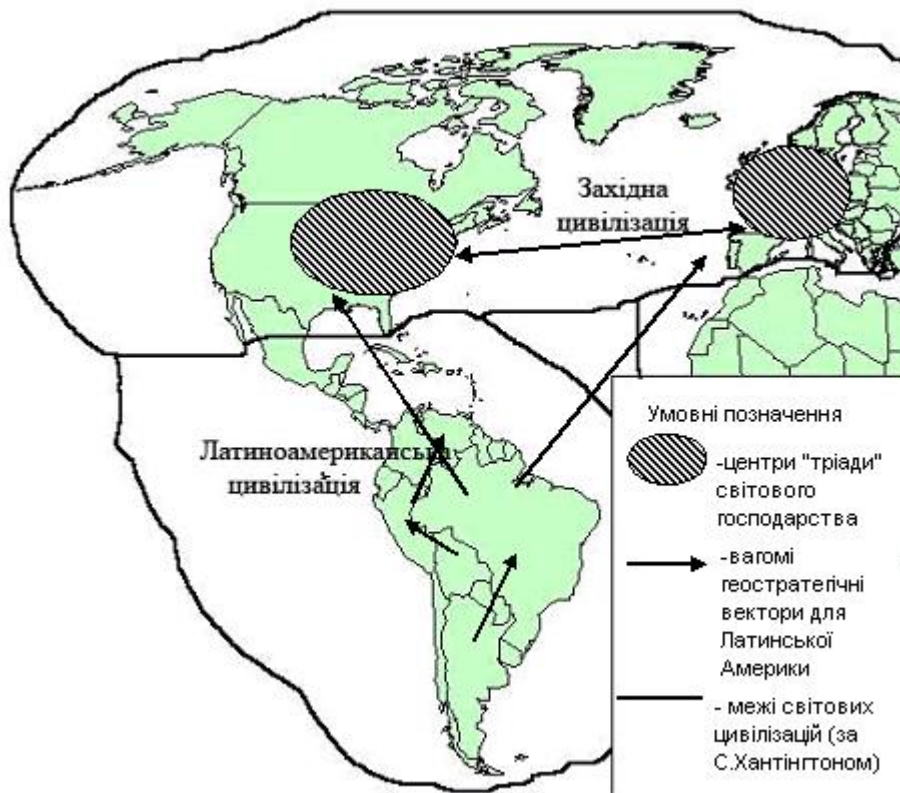

Рис.1. Інтеграційне середовище Латинської Америки в контексті сучасного існування цивілізацій

Сам факт такого динамічного розвитку подій говорить про розвиток інтеграційних процесів в регіоні [рис.2].

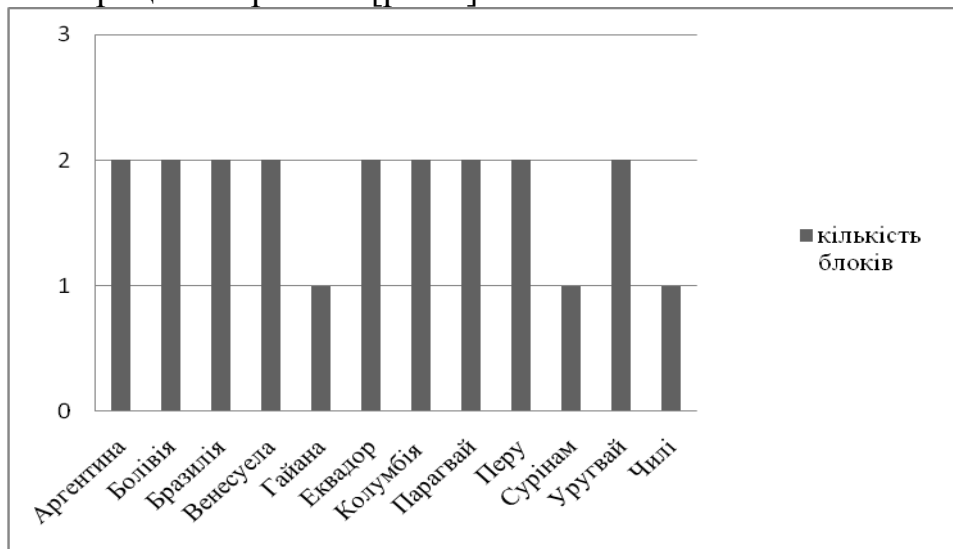

Рис.2. Участь країн УНАСУР у регіональних блоках Латинської Америки

Крім того, можна говорити про те, що створення УНАСУР у 2008 році хоча і опосередковано, але відновлює цілісність в рамках однієї Латиноамериканської цивілізації. Таким чином, перспективним залишається спроба створення єдиних геостратеґічних векторів країн, головними партнерами яких є країни, що є різноспрямованими в геополітичному контексті [табл.1]. За С.Хангтінтоном можна навіть говорити про те, що досліджуване середовище у цивілізаційному аспекті має більш цілісну структуру, ніж Північноамериканське ядро.

Табл.1. Порівняльна характеристика основних геостратегічних векторів країн-учасниць Союзу націй Південної Америки

Країна Південної Америки	Членство в регіональному блоці	Ядро інтеграції	Партнер
Аргентина	МЕРКОСУР, ЛААІ, Ла-Платська група	Бразилія	Бразилія
Болівія	Антський пакт/ асоційований в МЕРКОСУР, ЛААІ	УНАСУР	Аргентина-Бразилія
Бразилія	МЕРКОСУР, ЛААІ, Амазонський пакт	НАФТА	США-Європейський Союз
Венесуела	ЛААІ, Амазонський пакт, Андська група	Єдність латиноамериканських держав	Аргентина
Гайана	ЛААІ, Амазонський пакт	УНАСУР/ Бразилія	Бразилія
Еквадор	Андська група, Амазонський пакт, ЛААІ	Колумбія-Венесуела	Колумбія-Чілі
Колумбія	Андська група, Амазонський пакт, ЛААІ	Венесуела-УНАСУР	Колумбія-Чілі
Парагвай	МЕРКОСУР, Ла-Платська група, ЛААІ	Аргентина-Бразилія	Аргентина
Перу	Андська група, Амазонський пакт, ЛААІ	УНАСУР(Бразилія)	Бразилія-Аргентина
Сурінам	Амазонський пакт, ЛААІ	УНАСУР	Гайана-Бразилія
Уругвай	МЕРКОСУР, Ла-Платська група, ЛААІ	Аргентина-Бразилія	Аргентина
Чілі	Асоційований член в МЕРКОСУР, Андська група, ЛААІ	Бразилія-УНАСУР	

Розроблено на основі [4,7,3].

Це проявляється у тому, що Атлантичний Захід у наш час переживає розкол на групи: 1). Північноамериканське ядро, з стратегічними цілями розширення впливу аж до Тихоокеанської зони; 2). Західноєвропейський центр, що апробує свої геостратегічні цілі в рамках ЄС.

Отже, можна говорити про те, що у Латинській Америці на початку ХХІ століття, згідно вище викладеного положення, цивілізаційний фактор формування основних геостратегічних векторів набуває пріоритетного значення. Також варто зазначити, що такого впливу цивілізаційний фактор в другій половині ХХ століття не мав. Це викликано перш за все науково-технічною революцією та домінуванням економічного чинника в усіх сферах суспільного розвитку, особливо після ряду пережитих ним економічних криз 20-30-х років ХХ століття. Для інтеграційного середовища південної Америки, економічний чинник став домінуючим після ряду протестів робітників у 50-60-х роках ХХ століття, зокрема у Аргентині, Бразилії, Чилі, Болівії. Але не варто опускати той факт, що самоусвідомлення нації, як такої існувало на всіх етапах розвитку суспільства, як на державному, так і на загальнорегіональному рівнях. Варто також відмітити, що на початковому етапі формування даного інтеграційного середовища, власне в соціо--

культурному аспекті, відіграло велику роль вторгнення європейської культури в латиноамериканський соціум. Крім того, всі країни регіону є колишніми європейськими колоніями, і відповідно, це знайшло своє відображення у характері введення зовнішньої політики.

Виходячи з положення УНАСУР, про основну ідею створення альянсу, а саме: об'єднання багатонаціональних та багатоетнічних країн, для єдиного всезагального розвитку у майбутньому; можна провести явну паралель з ідеями утворення Європейського Союзу, причому УНАСУР в цивілізаційному аспекті є навіть більш однорідним та цілісним, що проілюстровано у табл.2.

Табл. 2. Характеристика блоків Союзу націй Південної Америки та Європейський союзу у цивілізаційному аспекті

Критерій	Союз націй Південної Америки	Європейський Союз
Площа	17,7 кв.км	4,3 кв.км
Населення	384 млн.чол	499 млн.чол
Кількість етнічних груп	7	233
Офіційні мови	4	23

Розроблено на основі [8,9].

Висновки та результати дослідження. Таким чином, можна сказати, що Союз націй Південної Америки, що був утворений 23 березня 2008 року, претендує на роль впливового елементу у сучасній світосистемі. Основою для його створення став розвиток інтеграційних процесів у регіоні, зокрема об'єднання союзів Південного ринку(МЕРКОСУР) та країн Андського пакту. Цивілізаційний чинник став одним з визначальних для створення даного альянсу. Це впливає з відносної однорідності країн-учасниць, як частини однієї Латиноамериканської цивілізації. Крім того, сам факт поглиблення співпраці УНАСУР, як цілісного організму в даному аспекті, зазначено в самому акті про його утворення.

У геополітичному аспекті, країни-учасниці УНАСУР є строкатими та різноспрямованими. Головним питанням залишається питання відносин з Північноамериканським центром, а саме існування окремих країн регіону до створення УНАСУР в рамках блоків, що є співдружними з США (таких, як МЕРКОСУР, Андський пакт), так і націоналістичних (на прикладі блоку Боліварських ініціатив для Америки – АЛБА).

Тому, визначення цивілізаційного чинника, як домінуючого, при формуванні геостратегічних векторів альянсу дозволить розвинути ідею єдності держав регіону та поглибити інтеграцію в рамках самого УНАСУР.

1.Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и её геостратегические императивы.— М.:Междунар.отношения,1999.—256с. 2.Колосов В.А., Мироненко Н.С. Геополитика и политическая география.-М.:Аспект-прес,2001.-479с. 3.Общая экономическая и социальная география зарубежных стран: ученик для студ. высш. пед. учеб. Заведений/Ю.Н.Гладкий, В.Д.Сухоруков.—М.:Изд.цент «Академия»,2006.—448с. 4.Політична географія та геополітика: Навч.посібник / Б.П. Яценко, В.І.Стафійчук, Ю.С.Брайчевський та ін.; за ред. Б.П.Яценка.-К.:Либідь,2007.—255с. 5.Тетчер М. Искусство управления государством.Стратегия для меняющегося мира/Пер. с англ.—2-е изд.— М.:Альпина Бизнес Букс,2007.—504с. 6.Хантингтон С. Столкновение цивилизаций.—М.: АСТ,2003.—590с. 7.<http://www.comunidadandina.org/INGLES/csn/treaty.htm> офіційний сайт Союзу націй Південної Америки. 8.<http://www.eclac.org/estadisticas/bases/default.asp?idioma=IN> офіційний сайт Комісії ООН по питанням Латинської Америки (ЕКЛІАК). 9.http://europa.eu/index_en.htm офіційний портал Європейського Союзу.